

# REFERAT

## Pastoralrådets høstmøte 27. – 29. oktober 2017

### Formalia

1. Velkommen ved pastoralrådets ordfører  
Dag Albert Bårnes ønsket velkommen.
2. Navneopprop  
22 menigheter representert. I tillegg NUK, NEK, søsterrådet, presterådet, OKB/pastoralavdelingen, innvandrersjelesorgen, katolsk kvinnenettverk, Caritas Norge, OKB/adm.
3. Valg  
Møteleder: Dag Albert Bårnes, møtesekretær: Gunnhild Bærø, tellekorps: Nikoline Myklevik og Ursula Andruchow, protokollunderskrivere Arthur Haakonsen og Gunnar Markussen, redaksjonskomité: Hans Rossiné, Helge Ottesen og Gunnhild Bærø.
4. Godkjenning av innkalling  
Godkjent.
5. Godkjenning av dagsorden  
Godkjent.
6. Innmelding av saker til eventuelt  
Ingen meldte saker.

### Orienteringssaker

7. Orientering fra Biskopen og administrasjonen  
**Mgsr Torbjørn Olsen om liturgi.**  
Pave Frans har overført myndighet ned på lokalplan når det gjelder oversettelser til nasjonalspråk. Vatikanet demper sin innflytelse på detaljnivå. Nytt dåpsrituale er godkjent, ekteskapsritualet er under arbeid.  
**Biskop Bernt.**  
Registreringssaken – straffesaken kommer opp i uke 47 – mot økonomen og bispedømmet. Tiltalen handler om subjektiv skyld, bevist utover «rimelig tvil». Sivilrettssaken, ankesaken kommer opp i aug18 – jan 19.  
Dersom det ligger til rette for det, er OKB åpen for forlik med staten.  
Lisa Wades kontrakt utløp 31. mars. Anne Mettte Ringdal er konstituert i stillingen som «leder av OKBs stab». Sindre Bostad er konstituert som økonom ut året, og vil etter det gå inn i et åremål på fem år fra 1. januar. Han er også intern jurist. Han har kontrollertfunksjon. Det er utlyst en stilling som fagøkonom. Denne skal vurdere hva som lønner seg når det gjelder

plassering av fond, betjening av lån, investeringer, pleie av passivformuen etc. Stillingen som administrativ leder blir utlyst i forståelse med finansrådet. Regnskapsavdelingen er styrket med en autorisert regnskapsfører.

Pastoralavdelingens behov analyseres. En innstilling kommer fra utvalg hvor p. Ole Martin og p. Tao er med fra geistligheten, Maria Fongen og Camilla Cselenyi fra pastoralavdelingen. Det er også med to lege representanter fra menighetene.

Lundutvalgets innstillingen blir for tiden bearbeidet. Her må de prinsipielle avgjørelser treffes i løpet av høsten. Innstillingen har vært på høring. Det er fremdeles mulig å gå en uttalelse, som enkeltperson eller menighet, gruppe.

OKB hadde pr 20. oktober 138.471 registrerte medlemmer + 12 212 bosatt i utlandet. Hele Norge 161.273. Det er sannsynligvis fremdeles mange utregistrerte, så her er det et potensial. Innvandringen har flatet ut, men det finner fremdeles sted en nettoinnvandring. Dette gir oss en sikker økonomi innenfor nåværende lovgivning. Forslag til ny lov lagt fram. Her skal OKB legge ned et grundig arbeid i sin kommentar.

Seminaret – vi har tre studenter i Det engelske kollegium, to diakoner som skal prestevies neste år, en kandidat ventes til Norge fra Sri Lanka i løpet av høst/vinter. Vi har to forestående ordinasjoner av permanente diakoner. p. Myron overtar som viserektor etter p. Henry.

Biskopen har to oppfordringer til de geistlige som vi fra menighetene kan videreformidle:

1. Sørg for at messene for kall blir feiret, vær oppmerksom på kandidater og gi dem fornuftlig veiledning. Prek om kall, oppfordre folk til å be og gjerne melde seg inn i Seminarets venner. En viktig oppmuntringer for studentene at de som ber også betaler det meste av utdannelsen deres.
2. Tenk også på kandidater til det permanente diakonat, se etter egnede personer. Kirken på Eikeli får en menighet. Presterådet drøfter saken.

Vi har ingen store byggeprosjekter nå. DNK signaliserer at de har flere kirker enn de trenger. Det vurderes salg/utleie av 10-15 kirker i Oslo. Akutt behov i Bergen. Opprustning av kirken på Marias Minde, men en kirke til er påkrevet. Flere steder trenger kirker. Vi har ikke råd til å bygge alle steder, men er interessert i tilbud om kjøp. Nybygg er krevende og kostbart. Det mangler prester for noen språkgrupper.

### **Hans Rossiné**

Det arbeides fortsatt med organisering av administrasjonen, bl a oppgavefordeling. Kirken er mysterium og organisasjon. Å balansere dette kan være krevende. Registrerte katolikker i Norge utgjør nå 3,2 % av befolkningen. Dette stiller store krav til oss når vi mottar offentlige midler. Transparens er viktig og nødvendig. Ansvar og myndighet må være tydelig. Vi oppdager at mange grupper jobber med det samme – parallelt. Det er uhensiktsmessig. Kommunikasjonsavdelingen jobber med effektivisering og profesjonalisering. Fra St Olav Forlag kommer nytt Segl. Nytt St Olav kommer i desember. Mye penger å spare på at flere leser det digitalt. Vi vil gjerne ha tips til innhold og profil av St Olav. Gjerne lokalt stoff. Det jobbes også med Katolsk.no. Hva ønsker folk? Det polske tidsskriftet får ny journalist. Og nettside. Storparten av de polske er unge og vante med nye former for kommunikasjon. Rettsaken som kommer skal håndteres av administrasjonen. Vi skal være åpne. Erling Lyngtveit – forsvarer for bispedømmet.

## Arbeidsprogram

### 8. Diakoni i menigheten

V Dag Albert Bårnes, Caritas

Tre hovedspørsmål:

#### **Hvorfor drive diakoni i menigheten?**

Kirken hviler på tre søyler: vitnesbyrdet, feiringen av sakramentene, utøvelse av barmhjertighetens tjeneste. Benedikt 16 sa at disse avhenger av hverandre og kan ikke sees separat.

#### **Kirkens sosiallære**

Gammel som Kirken selv. Jesus instruerer oss til å drive barmhjertighetsarbeid.

Pave Leos encyklika – arbeidernes verdighet – industrielle revolusjon.

Kompendium – om kirkens sosiallære 2004.

Benedikt 16, Deus caritas est.

#### **Hvorfor Caritas?**

Caritas er av og i Kirken. Viktig av Kirken tar et ansvar og et eierforhold til Caritas.

Caritas er ikke et valg, men noe som skal finnes i alle menigheter.

Vi må fylle en del minstekrav for å kunne kalle oss/være en Caritasorganisasjon. Caritas Norge er godkjent på alle punkt.

#### **Eksempel på handling v Ingebjørg F Bærø, Caritas**

Prosjekt i asylmottak for barn. Frivillige er sammen med barn og setter i gang aktiviteter.

Maling, lek og dans for barn en dag i uka over fire uker.

*Hva har gått bra?* Mange frivillige, raushet mht lån av lokaler.

*Hva har vært utfordrende?* Lang vei fra engasjement til handling, forpliktelse over tid, ikke alle kirkeledere like positive.

*Hva har vi lært?* Det er mange frivillige i menighetene, det tar tid å arbeide med frivillige, fordel å møte folk ansikt til ansikt.

#### **Msgr Torbjørn Olsen forteller fra Hønefoss.**

Fire samlinger før sommer og fire etter.

Vanskelig å få en stabil gruppe av frivillige.

Trenger klare retningslinjer fra Caritas. Enklere da. Og konkrete ideer.

Det må være noen som leder arbeidet.

Brukerne var glade for tilbudet.

Politiattest nødvendig.

Positiv erfaring – og noen utfordringer.

- **Share the journey v Ellen Høvik**

En to-årig kampanje lansert av pave Frans 27.09.17.

Pave Frans sier: «Enhver fremmed som banker på døren vår er en mulighet for et møte med Jesus Kristus, som identifiserer seg med de fremmede i alle aldre – enten de ønskes velkommen eller avvises.»

Bakgrunn – 65, 5 millioner er på flukt – flyktninger og migranter.

Halvparten av de som reiser er barn, tre av fire flykter til et utviklingsland, 40 millioner er internt fordrevne. Norge mottok 3 460 flyktninger i fjor. Uganda mottok 532 000 fra Sør-Sudan.

Årsaker til at folk er på flukt – konflikt, klimaendringer, sult.

Hva gjør Caritas Norge?

Blant annet:

- Høstkampanjen «Stopp flukten fra sulten»
- Opprettet nullsult.no
- Innlegg og kronikker
- Påvirkningsarbeid overfor myndighetene for økt støtte til nødhjelp, matsikkerhet og integrering
- Programarbeid for å stoppe konflikt, sult og sikre matvaresikkerhet og jobbskaping
- Ressurssenter

## 9. Laudato Si'

V Terje Osmundsen, styreleder i Caritas

Pavens lærebrev går inn i en aktuell og helt presserende utfordring i vår tid. Forholdet mellom klima og sosial rettferdighet.

Pavens dokument har hatt gjennomslagskraft. Vesentlig innspill på klimamøtet i Paris. Har også hatt innflytelse lokalt. Aktualisering av evangeliet.

Bygger på: erkjennelse av hva som skjer med skaperverket, hvordan skape dialog om vårt felles hjem, hvordan kan vi handle som menighet og enkeltpersoner.

IMF-rapporten – undebygger pavens lærebrev. Problemenes mor er klimaendringene. Det være seg biologisk mangfold, vann, flukt, sult.

Det som skjer nå er helt uten sammenlikning med noe som har skjedd tidligere.

De som har bidratt i sterkest grad til klimaendringen, rammes mindre av konsekvensene enn de landene som har bidratt minst. (Nord – sør, rik – fattig.) Migrasjon.

Vi er på tampen av en fossil tidsalder. Da er utsiktene for de rike landene store endringer.

Omlegging av livsstil. Tida er knapp.

Ikke bare klimaendringer. Hvordan bygger vi f eks byene? Bygger vi på en bærekraftig måte?

Laudato Si' har et helhetsperspektiv på samfunnet og samfunnsutviklingen. Vår holdning til helheten, til skaperverket – er det sentrale.

Hvor kan vi gjøre en forskjell?

Hvilke valg kan vi ta i våre egne liv?

Vi trenger nye løsninger. FN's bærekraftsmål. Parisavtalen. Svakheter ved avtalene, men viktig at landene samarbeider. Her kan og må Kirken spille en viktig rolle. Vi må bidra til at det følges opp nasjonalt. Norges situasjon som oljenasjon!

Bærekraft inn i næringslivet, lokalt, globalt. Ikke bare svar på klima/miljø, men også på lokale utfordringer som arbeid.

Gud tilgir alltid, mennesker av og til, Naturen kan ikke tilgi, sier pave Frans.

Evangeliet aktualiseres.

Med bakgrunn i innleggene fra Caritas ble det gjennomført gruppearbeid med følgende hovedspørsmål:

**Hvilke råd vil vi gi til biskopen? Hvilke råd vil vi gi til Caritas Norge? Oss selv? Vår egen menighet?**

Svar på gruppearbeidene er oppsummert i Sluttdokumentet.

## Annet

### 10. Informasjon fra NUK

Hvordan samarbeide med menighetene om ungdomsarbeidet – tidligere møte.

Det har vært god oppslutning om leirene.

Mange arrangementer.

Satsing på 18+, som skal bli ressurspersoner til leir mm.

Wyd 2019 i Panama. Januar – da er det sommer der.

Bare for over 18. Planlegging foregår.

Ny nettside – nuk.no.

Ønsker videreutvikling av nettsiden – der kan vi få en egen fane hvor vi kan finne informasjon til menighetene.

Planlegger å bli 5000 betalende medlemmer. Nå ca halvparten. Kan menighetene bidra med å skaffe flere medlemmer?

Følger MR opp barne- og ungdomsarbeidet? Minner om det.

Har vi bare katekese for barn- og ungdom, så er kanskje det litt lite. Hva mer kan vi gjøre som menighet? Sikre tilbud for alle aldersgrupper. Særlig sårbart etter førstekommunion og etter konfirmasjon.

### 11. Eventuelt

Ingen saker meldt.

### 12. Evaluering av møtet

Sender inn kommentarer til AU.

# Sluttdokument Pastoralrådets høstmøte 2017

*Nær samtlige av våre 24 menigheter var representert på Pastoralrådets høstmøte på Mariaholm i dagene 27. til 29. oktober 2017. Gode diskusjoner, inspirerende foredrag, mange innspill og ønske om tettere samarbeid i det katolske Norge, preget høstmøtet der Caritas og diakoni i menighetene samt pave Frans miljøencyklika «Laudato Si» var hovedtemaene.*

Biskop Bernt Eidsvig orienterte om situasjonen i bispedømmet og feiret også høymessen søndag morgen. Biskopen uttrykte stor takknemlighet overfor alle som stiller opp i menighetene og takket for den kontinuiteten i arbeidet som preger Pastoralrådet.

Henrik Greve og Jakob Voigt fra NUK ga et fint overblikk over barne- og ungdomsarbeidet og rapporterte om fulle leire i år. NUK har like under 3.000 medlemmer og ønsker å vokse til 5.000. Det viktigste arbeidet er å sikre tilbud for alle aldersgrupper.

Møtets sluttdokument gir følgende råd og oppfordringer:

## **Diakoni – Caritas**

### **Råd til biskopen:**

- Det er behov for forbedret og enklere kommunikasjon mellom PRO/menighetene og OKB sentralt, for eksempel ved at biskopen/biskopens folk besøker menighetene, samtaler og svarer på spørsmål. Slike besøk bør følges opp etter konkret invitasjon fra menighetene.
- Menighetenes/MR sitt pastorale ansvar kan trenge å bli tydeliggjort fra sentralt hold
- Når det settes i gang større aksjoner/nasjonale arrangementer, som for eksempel Caritas høstaksjon og NUKs adventsaksjon, bør biskopen være synlig utad og markere oppstarten overfor menighetene f eks på katolsk.no.

### **Råd til Caritas Norge:**

- Caritas må bli mer synlige overfor menighetene og fortelle om aktivitetene sine og verdigrunnlaget de bygger på slik at menighetene opplever at Caritas er deres organisasjon
- Caritas må øke frekvensen av besøk og møter med menighetene/MR for å inspirere. Fysiske møtepunkter er viktige inspirasjonskilder.
- Caritas bør opprette en lett tilgjengelig digital informasjons- og ressursbank som beskriver aktuelle tiltak for menighetene og hvor menighetene lett kan laste ned/opp informasjon om tiltak
- Bedre spredning av «den gode fortelling», gjerne via digitale kanaler, være en tydeligere holdningsskapende aktør

-

### Råd til egen menighet/MR:

- Menigheten må være seg bevisst sitt pastorale ansvar. Dette kan gjøres ved jevnlig å sette dette på dagsorden
- MR inviterer OKB til besøk etter behov. Flere menigheter kan evt slå seg sammen om å invitere til å diskutere felles problemstillinger/temaer.  
Når menigheten inviterer til besøk fra OKB, må bestillingen være tydelig: Hvem fra OKB ønsker man å møte, hva ønsker man å ta opp?
- Initiere til samarbeid med nabomenigheter ved for eksempel å samarbeide om Katolsk forum, møte med OKB, samarbeid om katekese, leirer, helgesamlinger mm.
- Alle menighetene bør i løpet av 2018 ha fått en Caritaskontakt.

## Laudato Si'

### Råd til biskopen/OKB sentralt:

- Utrede 1. januar 2018 hvordan kirken kan bygge en sentral «grønn» kompetanseenhet
- Utarbeide en plan for hvordan vi kan bygge og styrke vårt omdømme som «Grønn Kirke»
- Være tilstede i samfunnsdebatten og synliggjøre Kirkens «grønne» verdier og budskapet fra Laudato Si
- Få utarbeidet en plan for hvordan alle nye kirker skal være klimanøytrale
- Melde oss inn som en del av Grønn Kirke-ordningen

### Råd til Caritas Norge:

- Bli tydeligere som en grønn holdningsskapende aktør
- Informere bredere om Kirkens grønne verdier, distribuere materiell
- Opprette en digital grønn ressurs-bank hvor menighetene kan hente kunnskap, stoff og materiale

### Råd til menighetene/MR:

- Bygge omdømme som «Grønn Kirke» gjennom en konkret tiltaksplan for 2018. Tiltakene kan være: kildesortering, kameratkjøring, tilrettelegging av sykkelparkering, redusere papirbruk – mer digitalt, legge messer og arrangementer til tider som matcher med kollektivtrafikken, melde seg inn i «grønn menighet»-ordningen, følge opp internkontrollforskrifter, få OKB til å vurdere bygningsmassen og oppvarming mhp miljøvennlighet, kutte ut engangsbestikk, redusere plastbruk, arrangere byttedag/brukthandel.
- Øke kompetansen på Laudato Si' ved å bestille materiell, arrangere kurs, be om katekesemateriell